

RKT145 Teologi, examensarbete för kandidatexamen, 15 hp

Queer-teologiska perspektiv på försoningen DET OSYNLIGA KORSET

Queer theological perspectives on christian atonement
THE INVISIBLE CROSS

Författare: Maja Wigers

Handledare: Bo Claesson

Ämne: Tros-och livs"åskådningsvetenskap

Termin: Vårterminen 2010

Innehållsförteckning

1. Inledning	2
1.1 Syfte	4
1.2 Metod	4
1.3 Struktur	4
1.4 Huvudmaterial, med motivering av litteraturval	5
2. En av många definitioner av termen queer	6
3. En definition av korsfästelse	6
4. Försoningen som befrielse eller förtryck	7
4.1 Det osynliga korsets fortlevnad - Det "nödvändiga" offrandet	9
4.2 Mark Heim - Slutet på den onda cirkeln	11
5. Jesu kors på HBT-individens axlar - Är korset verkligen tomt?	13
5.1 Fanny Ambjörnsson - Heteronormativitet och queerteorins syfte	16
5.2 William Lane Craig - Homosexualitet som sjukdom	19
6. Slutdiskussion	22
6.1 Den destruktiva närvaron - Vad jag menar med "våld"	23
6.2 Mark Heim - Försoningsoffret nyanser	24
6.3 Fanny Ambjörnsson - Normativitet och normalisering som förtryck	25
6.4 En queer kyrka	26
6.5 Homosexualitet som något annat än legitim kärlek	27
7. Slutsats	28
7.1 Om våldet	29
7.2 Om normalitet och sjukliga lustar	30
7.3 Om försoningen	31
7.4 Om kyrkan	32
8. Sammanfattning	33
9. Litteraturlista, källor	35
10. Bilaga	37

1. Inledning

Så länge jag kan minnas har jag aldrig sett på en queer sexualitet som en konstig sexualitet. För mig har avvikande sexualiteter inte varit onaturliga eller märkliga, snarare har dom varit en given del av verkligheten. Jag växte inte upp med queer-individer omkring mig, men jag uppfostrades i en familj där sexualitet inte var tabu och där heteronormativitet inte sågs som ett högsta ideal. När jag under mina sena tonår upplevde en kallelse till prästerskap så blev mina åsikter i frågan starkt kritiserade av de kristna i min omgivning som såg ett queert levnadssätt som en synd. Men jag har aldrig släppt min egen ståndpunkt, att alla människor har rätt till den sexualitet dom födda med. På grund av det så är ett queerperspektiv på Kristus och försoningsoffret något självklart för mig. I denna uppsats driver jag en tydlig tes, och det är det viktigt att jag understryker; Tesen att homosexuella symboliskt korsfästs i vårt samhälle, av själva samhället och av kyrkan. Mitt tillvägagångssätt är metodologiskt, men jag är inte opartisk. En annan sak jag vill understryka är att jag *inte* i denna uppsats vill föra HBT-individens talan, jag är inget språkrör. Jag vill endast lägga ut den teori som jag har kring detta ämne, och öppet diskutera den.

Med denna inledning vill jag förklara varför jag valde detta ämne, och även ge läsaren en aning om min egen förförståelse. Jag anser att ingen människa kan vara helt objektiv, så jag tänker inte sticka under stol med att jag har en övertygelse. Men, jag tänker givetvis försöka föra en balanserad diskussion. Min förhoppning är att både jag och läsaren skall lära oss något nytt.

1.1 Syfte

Uppsatsen vill visa på att ett queerperspektiv är relevant för den kristna försoningsläran, som en del i att föra samman den världsvida kristna kyrkans medlemmar.

Detta syfte är uppdelat i två huvudrubriker:

Försoningen som befrielse eller förtryck

I denna del vill jag diskutera Kristi försoningsgärnings roll som både befriare och förtryckare. Detta kommer inte så mycket vara en diskussion kring hur den är avsedd från början (det blir väl spekulativt), utan snarare ställa de två möjligheterna - förtryck eller befrielse - emot varandra, och diskutera dom.

Jesus kors på HBT-individens axlar

I andra delen vill jag föra en diskussion kring den korsfästelse som fortfarande pågår i samhället genom förtrycket av queer-individer, och genom exempel synliggöra hur en offerkultur lever kvar i vår tid.

1.2 Metod

Denna uppsats kommer att vara deskriptiv, analyserande och diskuterande i sin natur.

Jag kommer inte att föra in intervjuer eller annat empiriskt material, utan använda mig av böcker som berör de ämnen som avhandlingen kretsar kring. Jag kommer att nyttja samtida händelser såväl som litteratur som källor, och som referensram.

Jag har valt denna metod då jag anser att den bäst hjälper mig att uppnå mitt syfte, nämligen att på ett helt teoretiskt plan analysera HBT-individens situation och vara, i relation till försoningsoffret. Just därför att uppsatsen är icke-empirisk valde jag att ha litteratur som huvudreferens.

1.3 Struktur

Som jag uppgett i syftet så är huvuddelen av min uppsats uppdelad i två delar;

Den första delen handlar om försoningen som befrielse, men även som en förtryckarapparat.

Där redogör jag för hur försoningen kan befria såväl som förtrycka människor. Denna del vill jag skall tjäna som en språngbräda och en förberedelse för nästa del, i vilken jag utvecklar mitt resonemang kring en nutida offerkultur, där jag specifikt går in på korsfästelsens fortsatta roll för HBT-individer. Störst fokus kommer ligga på hur försoningsoffret inte blev en gärning som manade på människor att leva ett icke-våldsamt liv, utan istället blev en

våldsgärning som fortgår, då HBT-individer diskrimineras och symboliskt korsfästs av samhälleliga och kyrkliga institutioner.

1.4 Material

Jag har använt många källor i denna uppsats men följande böcker har varit mina huvudreferenser genom hela arbetet, och därför skriver jag en kort kommentar kring dem.

Ambjörnsson, Fanny - Vad är queer

Fanny Ambjörssons bok har tjänat som en av mina primära referenser därför att hon på ett mycket lättbegripligt sätt diskuterat termerna queer och queerteori, och gjort detta självständigt från ett kyrkligt perspektiv. Något som jag tyckt har varit viktigt att införa i den här uppsatsen.

Heim, Mark - Saved from sacrifice - A theology of the cross

Mark Heims bok avhandlar försoningens nyanser vad gäller att förebygga förtrycket av minoriteter och sätta ett stopp för samhälleliga offerkulturer och psykologiskt skadliga mönster. Jag har läst boken innan och genast när det stod klart vad min uppsats skulle handla om, fördjupade jag mig återigen i hans bok. Han driver en tes som liknar min, och genom honom har jag fått en fördjupad inblick i hur jag själv kan vidga mina horisonter, och på ett bra sätt motivera mina resonemang.

Lane Craig, William - Inga enkla frågor

Den här bokens författare driver mycket starkt en tes som jag tydligt motsätter mig. Han var därför ett givet val när jag skulle skriva denna uppsats. I honom har jag haft ett bollplank som sagt precis det som jag själv aldrig skulle säga. Hans bok har provocerat mig enormt, och det har manat på mitt skrivande, och även lärt mig mer om hur hans typ av argument är uppbyggda. Var dess svagheter, så väl som dess styrkor finns.

2. En av många definitioner av termen queer

Termen *queer* är omdebatterad och kan betyda en mängd olika saker beroende på sammanhang och person. Och därför inleder jag med att definiera termen *queerperspektiv* så som jag avser den i den här uppsatsen. Denna definition är inte någon allmänt vedertagen, vetenskaplig definition, och syftar inte till att definiera termen för alla, i alla tider eller i alla situationer. Den syftar endast till att klargöra vad jag menar med ordet *queerperspektiv*, då jag applicerar detta perspektiv på den kristna försoningsgärningen.

När jag talar om ett *queerperspektiv*, så menar jag ett perspektiv som inkluderar människor av avvikande sexualitet. Genom att titta på och redogöra för de olika sätt som homo, bi och transpersoner exkluderas ifrån försoningen, vill jag komma åt en försoningsteologi som inkluderar människor av alla sexualiteter. Jag menar även ett perspektiv som erkänner att det är mycket svårt att definiera vad som är normalt, och att olika typer av normer och oskrivna, sociala regler inte har sin grund i vetenskap, utan i människors egna konstruerande av sin verklighet. Främst kommer jag i uppsatsen att tala om homosexuella individer, men jag kommer även att tala om ”HBT-individer”, för att visa att det inte endast är homosexuella personer som på olika sätt exkluderas och korsfästs av samhälle och kyrka.

3. En definition av korsfästelse

I den här uppsatsen kommer termen korsfästelse att förekomma kontinuerligt genom hela arbetet, och därför kan även detta ord vara av värde att definiera. Återigen är detta inte en vetenskaplig definition, utan en definition som klargör vad jag menar med korsfästelse när jag talar om det i relation till HBT-individer i dagens samhälle.

Jag menar att HBT-människor stöts ut ur en stor del av den kristna gemenskapen på grund av sin sexuella läggning, och att detta leder till en stigmatisering av deras sexuella preferens och av dom som personer. Denna stigmatisering och marginalisering tjänar som en språngbräda för diverse kyrkliga auktoriteter att hävda sin egen rättfärdighet. Det är alltså fråga om en bildlig korsfästelse som ligger i att man gör skada på HBT-individer.

4. Försoningen som befrielse eller förtryck

Försoningsoffret är Guds stora gåva till mänskligheten, en blodig sådan, kan tyckas. Det är Guds erbjudande; Ett löfte om förlåtelse och evigt liv genom honom, och en befrielse från synden, eländet och den eviga döden. I de våldshandlingar som begicks emot Kristus finns ett varnande exempel, men även någonting som kan vara början på en tradition och ett samhälleligt mönster. Kristi försonande gärning, som på många sätt var, och för kristna fortsätter att vara, en befrielse av människan, blir i det sistnämnda fallet ett förtryck. Förtrycket består i en systematiserad, bildlig korsfästelse av minoriteter, och ett svar på människors behov av en syndabock. I denna uppsats vill jag argumentera för en syn på försoningsoffret som en befrielsegärning, som uttryckt av Mark Heim:

Redemptive violence is what we are to be saved from, not what we are to copy, either as perpetrators or victims. ¹

Som exemplifiering av den förtryckande makt som människor har utövat i Kristi namn, med utgång ifrån Jesu lidande och död, vill jag nämna slaveriet, då mörkhyade män, kvinnor och barn skeppades under inhumana förhållanden ifrån Afrika, över Atlanten till USA där de såldes till arbete på stora plantager.² Många av slavherrarna använde Kristi offer som ett medel för att rättfärdiga sitt handlande och för att övertyga slavarerna själva om att det som skedde var rätt. För att leva i Kristi efterföljd skulle man som slav acceptera sin lott i livet, och inte beklaga sig över den grymma behandling man utsattes för. Precis som att Jesus i lydighet bar sitt kors till Golgata, skulle slavarerna bära sitt ok utan att ifrågasätta.

Heim pekar på de farliga sociala och psykologiska effekter som försoningsoffret kan ha på svaga och utsatta i samhället då han refererar till att många feministiska teologer på senare tid har belyst hur försoningen, i det att den glorifierar en persons (våldsamma) död, riskerar att glorifiera passivt lidande, och mana på utsatta människor att låta sig själva bli förtryckta i Jesu efterföljd. Precis som i exemplet med slavherrarna kan försoningsoffret användas av diverse despoter som ett medel för att rättfärdiga förtryck av oskyldiga. Han tar upp frågan om vad upphöjandet av Kristi lidande kan ha för negativa konsekvenser på människors liv.

”In exalting Christ’s death, do we not glorify innocent suffering and encourage people to passively accept roles as surrogate sufferers for others, ”in imitation of Christ”? What earthly despot would not be glad to have weak and oppressed adopt this as their spiritual ideal?”³

¹ Heim, Mark. 2006, s. 245

² Exempel hämtat ut Heim, Mark, 2006, s.187-189

³ Heim, Mark. 2006, s. 25

Detta är ett av försoningsoffrets baksidor. Som en central del av den kristna tron så är det ett lättåtkomligt verktyg för den som önskar skaffa sig makt över andra. I religionen hittar man på ett tydligt sätt detta unika fenomen; En tro på att en högre makt skall kunna allt och veta allt det som vi människor ännu inte förstått eller klarat av. Tron har här ett element av passivitet, där en stillhet kan hittas i insikten om att man själv är för liten för att ordna upp allt i sin tillvaro. Men religionens centrala koncept, att Gud frälser och räddar oss i slutändan, kan också hävdas vara ett svar som vi själva utformat, för att tillmötesgå vissa av våra egna behov.⁴ Inte nog med att försoningsoffret då kan användas som en ursäkt för de som förtrycker, det kan även komma att motivera dom som förtrycks att stanna kvar i sin utsatta situation. Här demonstreras försoningsoffrets potential som ett förtryckarredskap, och hur det kan bli ett medel med vilket man utövar makt genom förtryck av vissa utvalda grupper. Man använder Jesu offer till att systematiskt neka vissa grupper de rättigheter och privilegier som det resterande samhället får ta del av, och på så sätt utesluter man dom också i praktiken från Guds nåd. Man kanske inte nekar dom förlåtelse, eller deras rätt att kalla sig kristna, men man säger till dom att dom inte förtjänar den nåd som skulle gett dom ett fullständigt och värdigt liv. Om försoningsgärningen är någonting universellt så blir den naturliga slutsatsen att den gäller alla, d.v.s. även HBT-individer. Men om människor av avvikande sexualitet inte ges en plats i samhället på samma villkor som heterosexuella personer, så förminskas försonings-gärningen och blir begränsad till några få utvalda personer, nämligen dom som möter de krav som ställs för att man skall få skörda frukterna av en fullkomlig försoning i det här livet. Försoningen går ifrån att vara fri till att vara villkorlig.

Men samma försoningsoffer som slavherrarna använde som ett rättfärdigande av sitt handlande, kan användas som ett argument emot den ritualiserade offerkultur som slaveriet var en del av. Jesu offer kan ses som ett offer som vill förhindra alla andra offer, *det stora offret*, efter vilket ingen människa någonsin igen skall behöva ta på sig skuld som inte är deras. Försoningsoffret kan tjäna både som ett startskott, där offergärningen blir början på en tradition, och som en stoppkloss där Jesu gärning är ämnad att vara den enda i sitt slag, där Jesus dör för att alla andra skall slippa. Om man som i det sistnämnda alternativet, ser det som en gärning som vill befria människan från synd, skuld och våld, så kan försoningsoffret vara queer-individens främsta bundsförvant och förkämpe. På korset fick Jesus betala priset för att han var annorlunda och för att han vägrade kompromissa sitt budskap. Han gick i döden för sin övertygelse, men framför allt så gick han i döden för att dom som följer honom

⁴ Comstock, Gary David, 1993, s.107

skall vinna det eviga livet, alltså för att befria människan ifrån lidande och död⁵. Med den premissen, att Jesu jordelivs främsta syfte var att rädda dem som följer honom, så är det inte alls långsökt att slutleda att denna räddning ifrån lidande gäller kristna HBT-individer såväl som heterosexuella personer. Den tes som kan tala emot detta resonemang är att ett utlevande av en avvikande sexualitet illegitimerar en persons kristna tro. Något som jag kommer in på närmare senare i uppsatsen.

4.1 Det osynliga korsets fortlevnad - Det ”nödvändiga” offrandet

Inte nog med att en bildlig korsfästelse av människor kan tjäna som ett medel med vilket människor kan utöva makt och våld, den kan även agera som ett antidot, ett botemedel, för ett samhälles/en gemenskaps olika problem. Genom att använda försoningsgärningen som en ursäkt för att fortsätta den korsfästelse som tog sin början i Kristi offer kan man lösa gruppens inbördes konflikter. Offrandet av en specifik person eller grupp kan rensa luften mellan två motparter, och skona dem ifrån att behöva beskylla varandra för sakernas tillstånd.⁶

Som exempel kan nämnas när ett barn mördas i en småstad. När mordet ägt rum kan den lilla stadens gemensamma jakt efter mördaren, och det straff som senare utmäts åt denne, vara det som behövs för att gemenskapen inte skall slitas isär av inbördes konflikter, känslostormar och våldshandlingar. Mördarens korsfästelse, (slutgiltiga straff, det lättaste är att föreställa sig dödsstraffet) får i det närmaste en magisk verkan. När straffet är utmätt och utfört, så har situationen laddats ur och ingen ligger längre till skuld. Samhället kan låta livet gå vidare, i vetskapen om att ingen ibland dom är att förebrå för det hemska som har hänt. Offrandet har alltså, enligt denna premiss, än idag en magisk egenskap, trots att det inte är Kristus vi korsfäster. I förtrycket av HBT-individer, den bildliga korsfästelsen av dessa människor, så kan det alltså ligga en kärna av nödvändighet. Inte att förtryck är nödvändigt som sådant, utan att det är nödvändigt i bemärkelsen att det hjälper institutioner och makthavare att vidhålla sin makt, utan att behöva diskutera sinsemellan vem som ligger till skuld. Istället kan dom hitta en grupp som dom effektivt utesluter ur sin gemenskap, och sedan beskyller för allt det onda. Om homosexualitet är en synd och det finns en ansevärd mängd homosexuella personer i den allmänna befolkningen och inom kyrkan, så är öppet utlevande homosexuella individer en lätt grupp att peka ut och utesluta. Kyrkans renhet

⁵ Bibel 2000, Joh 3:16, Joh 5:24 Joh 3:36

⁶ Heim, Mark, 2006, s.43.

bevaras i det att man helt avvisar syndarna, och den kan hålla sin egen fullkomlighet desto högre då dom jämför sig själva med de människor dom pekar ut som syndiga och orena. De delar av kyrkan, (kyrkan är en gigantisk institution, uppdelad i många grenar och otaliga församlingar, däribland givetvis församlingar med starka liberala strömningar, jag menar inte att dra hela den världsvida kristna kyrkan över en kam!), som gör HBT-personer till syndabockar i det att dom utesluter dem från den kristna gemenskapen, gör indirekt ett anspråk på att själva vara allt annat än queer, eller på annat vis sexuellt orena.

Elizabeth Stuart skriver om kyrkans sakrament, och skriver om kyrkan som Kristi kropp. Hon har en annorlunda syn på vad kyrkan är. Hon talar om Jesus som den mång-könade kyrkans kropp, och menar att i det att Jesus stiger ner till jorden efter sin uppståndelse, delar sin kropp med hela kyrkan, och är på så vis inte längre bunden till en könstillhörighet. Genom nattvardens sakrament förenas vi med Gud, och blir ett med varandra och med Skaparen. Slutsatsen är kortfattad; ”the body of Christ is queer.” Varken Jesus eller kyrkans kön är längre givet och det, om något, är queer.⁷ Kyrkan har förvisso ingen sexualitet, den är inte en person med sexuell drift utan en samling av kyrkliga organisationer, jag vill inte komma åt att kyrkan skulle vara sexuell i sig själv, endast att den, liksom människor, kan inneha olika attribut. Vi talar alltså inte endast om sexualitet nu, utan även om könskategorier. Vad kan då Stuart’s tes betyda i praktiken? Svaret är en befrielse av queer-individer. Stuart’s tes tar ner kyrkan ifrån sin höga häst; den är inte längre i läge att fördöma en queer sexualitet, utan är istället en del av den. Enligt detta tankesätt blir även Jesus själv queer. Jesus, som är helt och hållet central för alla kristna samfund, blir inte en förespråkare av heteronormativitet och passar inte längre in i det som vi människor konstruerat som det normala. Thomas Bohache skriver även han om en queer Jesus, och om följderna av en queer syn på frälsaren.⁸ Han skriver att en fråga som ofta följer på att man ger uttryck för idéer om en queer Kristus är frågan om man genom dessa idéer vill säga att Jesus var homosexuell. Han besvarar det genom att först framföra att man inte har bevis på att Jesus var varken straight eller något annat, och att det alltså är ett öppet ämne. Han säger sedan att det svar han brukar ge på frågan är delvis en motfråga, och delvis ett konstaterande: ”Not necessarily, but what if he was?”⁹ Denna fråga öppnar både kyrka och kristologi för avvikande sexualiteter. En queer Kristus skulle innebära ett frislåg för de queer-individer som uteslutits ur hans gemenskap på grund av sin sexuella läggning, då det är svårt att tänka sig att en queer

⁷ Red. Loughlin, Gerard, artikel av Stuart, Elizabeth, *Sacramental flesh*, 2007, s.66

⁸ Bohache, Thomas, 2008, s.211

⁹ Bohache, Thomas 2008, s.211

frälsare skulle utesluta queer-personer ifrån sin frälsning, förtrycka dom, eller be dom att förtrycka sin sexualitet. Richard Cleaver skriver om brödbrytelsen och brytandet av den Heliga Skriften, att vi både bryter bröd med varandra och Bibelns rygg för att fördjupa vår kunskap om dess mening. Han resonerar vidare att när homosexuella vill in i den kyrkliga gemenskapen ses detta ofta som att dom vill splittra kyrkan. Men, fortsätter Cleaver, det är inte detta HBT-individer vill åt. Det dom vill åt är en fullständig kyrka, där ingen av dess kroppsdelar skärs av. Brytet i kyrkan sker inte då HBT-individer träder in i den, utan när dom utesluts ifrån den.¹⁰ Dessa olika resonemang lämnar ingen plats för ett ”nödvändigt offer” av HBT-individer. Om en avvikande sexualitet inte är fel, om den inte splittrar utan enar, om den inte är avvikande från själva kyrkans natur, så finns det ingen anledning att korsfästa de människor som bryter emot heteronormativiteten, och på så sätt kan den onda cirkeln brytas.

4.2 Mark Heim - Slutet på den onda cirkeln

Det finns en komplicerad aspekt av Jesu korsfästelse, nämligen att den på många sätt kan tyckas ha varit sanktionerad av Gud. Eftersom att Kristi korsfästelse var den gärning som enligt kristen lära försonade den förtappade mänskligheten med sin Skapare, så var det en våldshandling som ledde till något gott. Gud var inte tvungen att offra sig, men valde att göra det, för människans skull, och på så sätt tillät han våldet.

Om Gud en gång tyckt att en oskyldig individs död var lösningen på ett problem, så kanske vi borde offra varandra, i intresset att bevara våra samhällen. Det kan kanske vara så att vissa typer av våld är heliga i Guds ögon. Det är inte en långsökt slutsats, att om Gud själv sade ja till våld en gång, så är våld tillåtet om det används i rätt situationer. Offer är alltså en nödvändig del av den mänskliga existensen, där man får välja mellan att offra en för alla, eller riskera krig och upplösning av den gemenskap man befinner sig i. Men Mark Heim driver en motsatt tes, han skriver: ”To depend on the blood of Jesus is to refuse to depend on the sacrificial blood of anyone else. It is to swear off scapegoats.”¹¹ Han fortsätter detta resonemang med att skriva att kristna är fixerade vid försoningsoffret och vägrar erkänna något annat offer som jämställt med det. Jesu offer är det enda offer som pågått i alla tider och genom vilket vi alla erbjuds en väg ut ur den synd som vi sitter fast i. Det har skett ändlöst många religiösa offer, men kristna håller fast vid Jesu offer som det enda legitima och det sista.¹² Försoningen är en befrielse från en kultur där vi människor tvingas ta på oss skulden för allt

¹⁰ Cleaver, Richard, 1995, s. 141

¹¹ Heim, Mark. 2006, s. 195

¹² Heim, Mark. 2006, s. 195

det som gått fel i skapelsen. Försoningsoffret kan (rent hypotetiskt) förhindra historiska skeden som slaveriet genom att människan ser att ingen enskild grupp människor behöver utnyttjas som syndabock. Den stora *Syndabocken* har redan villigt utsatt sig själv för den behandlingen och gett oss frihet ifrån både straff och fördömande. Vi behöver alltså varken offra eller offras. Om man använder våld för att förhindra nya offer, fortsätter Heim, så matar man på just det våld som försoningsoffret vill få ett slut på, och skapar ständigt ett nytt behov av syndabockar; Försoningsoffret kan aldrig vara en fullständig befrielse av mänskligheten om det skall upprepas om och om igen. Eftersom att försoningsoffret är det enda i sitt slag så varken kan det eller borde det upprepas. Att vara kristen, menar Heim, skall vara att gudomligförklara *Kristus*, inte att höja offerande av oskyldiga till en helig status, och använda sådana offer som lösning på olika mänskliga problem.¹³ Heim skriver om påskens drama som något som inte skall fortgå, eller kontinuerligt manifesteras i våra liv genom att vi plågar varandra. Istället skall korset vara den sista gärningen i sitt slag, som räddar oss ifrån en offerkultur där korsfästelsen ständigt pågår. Bohache formulerar det såhär:

God's revelation on easter aims to bring an end to crucifixions,
not perpetuate them in the deployment of oppressive power relations.¹⁴

För att på ett än mer tydligt sätt anknyta till syftet med den här uppsatsen så har korset potential som en symbol för hur Jesus själv öppnar upp för en queer sexualitet och visar solidaritet med homosexuella människor. Korset är Guds fysiska manifestation av hans identifikation med HBT-personer, såväl som med andra förtryckta grupper. Den kyrka som växte fram efter Kristi död spikade snart upp människor av avvikande sexualitet på korset då dom uteslöt dem från den kristna gemenskapen och förnekade dem ett jämlikt och fullständigt erkännande.¹⁵ Jesu kors tillhör på så sätt också HBT-individer, kyrkan har inte ensamrätt på försoningsgärningen, den tillhör oss alla.

Det är lätt att hävdandet att HBT-individer idag korsfästs av olika samhällseliga institutioner och fenomen främjar en bild av att HBT-personer är en grupp full av mentalt svaga och sårade personer. Detta är givetvis inte fallet, mitt syfte är inte att framställa HBT-individer som svagsinta, då detta skulle vara just en sådan korsfästelse som jag i denna uppsats kritiserar. Den bild som är menad att framträda här är bilden som förklarar på vilket sätt Jesus har någonting gemensamt med alla människor, och hur han därför även har något gemensamt

¹³ Ibid., 2006, s. 197

¹⁴ Bohache, Thomas, 2008, s. 221

¹⁵ Bohache, Thomas, 2008, s.221

med de individer som på grund av sin sexuella böjelse inte bemöts på ett rättvist sätt av samhället. Den Gud som antog mänsklig skepnad och steg ner till jorden för att leva vårt liv har på ett tydligt sätt visat att han vill möta oss halvvägs, och på djupet förstå vårt lidande. Utsatta grupper relation till frälsaren blir på så sätt ännu mer intim. Inte nog med att Gud älskar oss, han vill vara mitt ibland oss, och ta på sig de plågor som vi oförtjänt åsamkas.

5. Jesu kors på HBT-individens axlar - Är korset verkligen tomt?

*"Long time we fed up a your promises and lies
Your illusion and religion just covering our eyes*

.....

*Can't you show the love man, and not the animosity?
Can't you live a life how it is said in Duteronomy?
Me coulda be your friend, why you want to be my enemy?"¹⁶*

"Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor; jag skall skänka er vila."

Jesus¹⁷

Den andra december 2008 vägrade Vatikanen skriva på ett dokument, som på Frankrikes initiativ ville avkriminalisera homosexualitet över hela världen, då 85 nationer i världen fortfarande klassar homosexualitet som kriminellt, och det i vissa länder till och med beläggs med dödsstraff.¹⁸ Deras agerande försvarades av dom själva, bland annat med att ett underskrivande av ett sådant dokument skulle ha konsekvenser som inte var moraliskt försvarbara enligt deras egna trosuppfattning.

Ärkebiskop Celestino Migliore uttalade sig i frågan och förklarade att en sådan global överenskommelse skulle öppna upp portarna för fler grupper att inkluderas under paraplyet där man är skyddad från diskriminering, och att olika grupperingar av människor som ägnade sig åt diverse typer av oetiskt beteende därmed skulle släppas lösa att göra vad dom ville. Det slutleddes även av ärkebiskopen att det i det långa loppet skulle kunna leda till en omvänd diskriminering, där heterosexuella äktenskap skulle vara utsatta för angrepp och en icke likvärdig behandling.¹⁹ Vatikanens tilltag möttes med kritik och avsky från olika HBT-

¹⁶ Vers ur låten *Superior* av *Gentleman*, från albumet *Confidence* som släpptes 2004. Värt att notera är att texten inte är felciterad. Grammatiken är inte korrekt på grund av att *Gentleman* till stor del inspireras av Jamaicansk kultur och reggaemusik.

¹⁷ Matteusevangeliet 11:28, Bibel 2000.

¹⁸ Från nyhetsbyrån Reuters brittiska hemsida (<http://www.uk.reuters.com>) Publicerat den andra december 2008

¹⁹ Från nyhetsbyrån Reuters brittiska hemsida (<http://www.uk.reuters.com>) Publicerat den andra december 2008.

samfund samt från journalister och av allmänheten. Franco Grillini, grundare och hedersordförande för *Arcigay*, Italiens ledande grupp för homosexuellas rättigheter, hävdade i ett uttalande till Reuters att Vatikanens beslut var ”total idioti och galenskap”²⁰ Han fortsatte med att säga att det Franska initiativet inte hade någonting att göra med homosexuellas rättighet till äktenskap, utan att det handlade om deras rätt att leva ut sin sexualitet utan att riskera sina liv.

Att avvisa att skriva på ett dokument som vill avkriminalisera homosexualitet kan hävdas vara ett ja till diskriminering och våld, och genom att återberätta detta förlopp vill jag synliggöra ett exempel på hur HBT-individer- i detta fall homosexuella - får lyfta upp ett kors, och bokstavligen offra sina liv, om dom väljer att leva ut sin sexualitet. Det är ett exempel som belyser det som jag benämner som en offerkultur som lever kvar i våra dagar, och som även på ett tydligt sätt visar det våld som kyrkan gör på HBT-personer. Kristi offer är inte närvarande i Vatikanens handlande som ett varnande exempel som manar till motstånd mot meningslöst våld. Istället så är denna typen av händelser en ny sorts korsfästelse; Kristus är uppstånden, men minoriteter spikas upp i hans ställe. Och det är just det som denna delen av diskussionen kretsar kring. Ett citat ur ett av den nuvarande påvens brev, Benedictus XVI, från år 1986 då han fortfarande var kardinal Joseph Ratzinger, lyder som följer:

”...a person engaging in homosexual behaviours...acts immorally.
To choose someone of the same sex for one’s sexual activity is self indulgent.”²¹

Hans utlåtande är intressant i det att det benämner en homosexuell människas utlevnad av sin sexualitet som en utlevnad av själviska lustar. Detta, antagningsvis, till skillnad ifrån heterosexuellas människors sexliv, som är en naturlig och gudagiven akt, där man ger av sig själv till en annan person av kärlek till den individen. Heterosexualitet är altruism, homosexualitet är själviskhet. Återigen kan vi här ana en korsfästelse, där homosexuella individer pekats ut som människor vars sexuella liv endast är en jakt efter personlig njutning. Ingenstans nämns om att deras samlag skulle vara ett uttryck för en genuin kärlek till en medmänniska eller partner.

I Bibeln hittar man stycken som verkar tala emot att homosexualitet skulle vara en acceptabel sexuell utlevnad. Även om detta inte skall vara någon Bibelvetenskaplig utläggning så är Bibeln så otroligt central i kristendomen att den är oundviklig att ta upp.

²⁰ På hemsidan citerat som "total idiocy and madness."

²¹ Kantor, Martin, 2009, s.18

Särskilt relevant i sammanhanget är skapelseberättelsen, då denna skapelsemyt lägger en grund för den religiöst motiverade heteronormativiteten.

I första Mosebok kan man hitta följande verser:

Gud skapade människan till sin avbild, till Guds avbild skapade han dem.
Som man och kvinna skapade han dem. Gud välsignade dem och sade till dem:
Var fruktsamma och föröka er, uppfyll jorden och lägg den under er.²²

Denna del av den kristna skapelseberättelsen berättar för oss att Gud tycks framhålla den heterosexuella relationen som den rätta, och med den kan kyrkan peka på, inte bara sina egna tradition, utan på den text som är Guds manual för hur vi människor skall leva för att ära honom. Som jag senare kommer in på så hålls även här fram att barnafödande är av yttersta vikt, givetvis, för att mänskligheten skall leva vidare. Och om barnalstrande är ett sexuellt samlivs främsta syfte, så kan slutsatsen dras att ett homosexuellt samlag inte leder till den produkt som är dess mening, och därför är fel. Jag återkommer till detta ämne i avsnit 4.1.

En korsfästelse av en grupp människor består inte endast i att kasta glåpord efter dem och att kritisera deras leverne och personer och på så sätt ge uttryck för sitt eget ogillande. Det består även i att med hjälp av en genomtänkt retorik, och med hjälp av människor som är position att skapa opinion mot gruppen i fråga, övertyga andra om gällande åsikt och på olika sätt utesluta dem vars livsstil man kritiserar ifrån samhällets ramar och trygghet. Många homosexuella individer drabbas av depressioner som eroderar deras självkänsla och gör dem nedstämda och ledsna. Detta lidande är inte ett resultat av deras sexualitet, utan av omvärldens bemötande av deras läggning, däribland kyrkans.²³

Stående på heteronormativitetens grund, och med hjälp av ett uppfattat mandat ifrån Gud själv, tar katolska kyrkan i det här fallet det på sig själva att peka på homosexualitetens syndiga natur i ett ytterst offentligt sammanhang. Påvens makt, liksom det kyrkliga etablissemang som står bakom honom, ger hans ord tyngd. Men, kyrkans auktoritet är givetvis inte allena ansvarig för den bildliga korsfästelsen av HBT-personer. Det som illustrerats är att deras makt en solid stöttepelare, på vilken det osynliga korset kan vila och i vissa fall gå obemärkt förbi, dolt av tradition och Guds mandat.

5.1 Fanny Ambjörnsson - Heteronormativitet och queerteorins syfte

En av korsfästelsens andra stöttepelare och grogrunder är det heteronormativa samhället i vilket vi lever. Många av samhällets strukturer är baserade på idén om att romantisk kärlek är

²² 1Mos 1:27-28 Bibel 2000

²³ Kantor, Martin, 2009, s.50

något som delas av en man och en kvinna. Även här kommer dock kyrkan in på ett hörn, med den tradition som påbjuder att äktenskapets heliga band endast kan knytas mellan olik-könade par, men det skall jag inte stanna vid här.

I reklam för parfym och underkläder syns ofta en man och en kvinna (i mindre än fullständig klädsel), omslingrade kring varandra. Denna typ av bilder, med sexuella övertoner, säger oss att heterosexualiteten är ett ideal att eftersträva. Richard Cleaver skriver:

To many people, the most shocking thing about homosexuality is that it is about love.²⁴

Homosexualitet framställs inte som en kärlek värd att eftersträva, och det är lätt att se att homosexuell kärlek på så sätt inte heller får en plats i samhället som en legitim kärlek. Fanny Ambjörnsson skriver att queerteori i mångt och mycket handlar om att studera normaliseringsprocesser kring sexualitet och genus.²⁵ Sexualiteten som sådan är inte i fokus för queerteorin, snarare ligger fokus på dom system som understöder det sätt på vilket vi organiserar livet. Sexualiteten har historiskt kategoriserats under det medicinska fältet som något biologiskt, vilket det ju är. Därigenom har heterosexualiteten premierats, då just heterosexualitet varit förknippad med förökning, och barnafödande har setts som sexualitetens naturliga och huvudsakliga syfte. Då ett heterosexuellt samlag är den enda typen av samlag som kan resultera i barnafödande, och då vi vill att mänskligheten skall leva vidare, så har heterosexualiteten länge setts som det enda socialt accepterade sexuella alternativet. Värt att nämna i sammanhanget är dock att även om ett heterosexuellt samlag är det enda som kan skapa ett barn, så betyder inte detta att en heterosexuell relation alltid är ideal för alla människor eller att ett homosexuellt par inte på andra vis kan få barn. Homosexuella kan nämligen också skaffa barn, genom surrogatföräldrar eller andra alternativ, och på så sätt också bidra till fortplantningskvoten.²⁶ Det finns inga fysiska förhinder för fortplantning även om andelen homosexuella i samhället skulle öka, så det tycks kokas ner till människors syn på vad som är normalt. Vidare skriver Fanny Ambjörnsson i sin bok att queerteori även lär oss att det som är normalt hela tiden måste existera i motsats till något som pekats ut som onormalt. För att vara sedd som normal, behöver någon annan vara sedd som onormal.²⁷

Queerteorin öppnar dörren till ytterligare ett perspektiv på försoningsoffret, genom vilket vi

²⁴ Cleaver, Richard, 1995, s.49

²⁵ Ambjörnsson, Fanny, 2006, s.51

²⁶ Ambjörnsson, Fanny, 2006, s.51-53

²⁷ Ibid., 2006, s. 114

kan se att även Kristi offer lämnar spelplanen öppen för egna konstruktioner. Vi själva konstruerar försoningsoffret. Vi tolkar, vänder och vrider på försoningsgärningen tills vi hittar det som vi tycker är ett resonabelt svar på den fråga vi ställt. När homofoba personer, eller människor som vill utesluta och förtrycka individer av en avvikande sexualitet, ställer sig frågan om hur de skall förhålla sig till HBT-individer kan de ställa sig vid korset, och se upp på den avrättade Jesus. Där kan dom se två olika lösningar, säkerligen många fler, men två som jag tänker redogöra för, nämligen de två lösningar som varit ett tema genom detta arbete. Det första alternativet är korset som det som befriat både dom och HBT-individer till att leva det liv som deras hjärta dikterar. Det andra alternativet är korset som det som befäst vad som skall vara människans sociala mönster; Ett kontinuerligt fastnaglande av sina medmänniskor på bildliga såväl som bokstavligen kors. Detta antingen för att slippa att ta på sig egen skuld, eller för att hela tiden hävda sig själv som normal, som den som lever upp till Guds ideal. Det första alternativet kan vi hitta stöd för hos Gary David Comstock, som skriver att den sociala ordning som förnekar människor att njuta av sina kroppar, och som tar bort deras rätt att självständigt utforska dem, förnekar dessa människor att leva ett fullt liv. Han motsätter sig den sexualetik som hittar sexets primära syfte i barnalstrande, och vill istället åt den sexualetik som sätter kroppen och dess njutning i första rummet.²⁸

Comstock skriver att den heteronormativitet som tagit över vårt samhälle i mångt och mycket beror på hur vi ser på när en människa är mogen nog att närma sig sexualitet eller olika typer av fysisk närhet. Den (oskrivna) regeln att det är först efter puberteten som vi skall hantera sådana frågor, eftersom att sex kan leda till barn, och det är först i puberteten som vi utvecklar mognaden för att eventuellt starta en familj och förstå de eventuella konsekvenserna av ett samlag.²⁹ Han beskriver hur detta leder till att heteronormativiteten lärs ut till människor i tidig ålder, då barnafödande blir sexuallivets primära mening och syfte. Med olika argument och subtila handlingar så börjar vi redan som barn instrueras i en heterosexuell sexualetik. Som exempel nämner han när han jobbade på ett dagis, där dom genom att börja närma sig barnen endast efter att ha frågat om dom fick göra det, såsom att fråga om dom fick ge barnet i fråga en kram, eller om dom fick lov att knäppa upp barnets jacka, ville bryta mönstret där lärare och pedagoger förutsatte att dom själva visste vad barnen behövde och ville i olika situationer. Dom gjorde detta för att lära barnen att avvisa och acceptera andra människors närmanden, och hur dom skulle sätta gränser för vad en annan människa fick närma sig och inte. Men också för att experter som kommit in och

²⁸ Comstock, Gary David, 1993, s.27

²⁹ Ibid., 1993, s.33

observerat deras interaktion med barnet sett klara skillnader mellan hur dom bemötte barnen, exempelvis var dom tuffare mot pojkarna än mot flickorna, vilket bidrog till att fostra dom in i vissa givna könsroller. Att fråga huruvida dom fick närma sig barnen eller inte är ett exempel på hur man kan motverka både att genus blir något statiskt och bipolärt, men även hur man kan motverka att indoktrinera barn med vad som är normalt. Det är även en metod för hur man kan respektera att även barn har en grundläggande känsla för hur deras kropp skall behandlas, och av vilka människor den får hanteras.³⁰

Comstock vill bryta ner heteronormativitetens makt över samhället, som queerteorin pekar på, och bejaka en etik som inte endast upphöjer heterosexuellt samlag och samliv, utan som även ser ett samlags värde, inte i vad som är dess biologiska produkt, utan i vad samlaget i fråga ger individerna vad gäller njutning och tillfredsställelse. Han ställer frågan varför barnalstrande är basen för sexualetik inom den traditionella kristendomen.³¹ En frågeställning som leder till funderingar över vad det egentligen är som den kristna kyrkan vill föra fram då dom diskuterar sexuellt samliv. Comstocks resonemang är ett premierande av en etik som sätter stopp för korsfästelsen av HBT-personer, och ett resonemang som öppnar upp sex, och låter det gå bortom den heteronormativa samhällsstrukturen, såväl som kyrkans traditioner och påbud.

5.2. William Lane Craig - Homosexualitet som sjukdom

*"I am what I am, I am my own special creation
So come take a look, give me the hook or the ovation
It's my world, that I want to have a little pride in
My world. And it's not a place I have to hide in
Life's not worth a damn til I can say
"I am what I am"."³²*

Centralt för de olika typer av korsfästelser jag diskuterar i den här uppsatsen är att dom ofta i sin kärna förnekar HBT-individer att leva ut sin sexuella läggning och fundamentala delar av sin person. En homosexuell persons värld blir inte längre deras egen, utan tas över av samhällets oskrivna sociala regler, eller av kyrkans åldriga läror och dogmer.

Dikten som jag valt att inleda detta avsnitt säger det som kanske skulle kunna vara denna

³⁰ Ibid., 1993, s.33

³¹ Ibid., 1993, s.33

³² Från bloggen Queerteologi (<http://queerteologi.blogspot.com>). Publicerat den 19 April, 2009. Egen markering.

uppsats slogan: *Life's not worth a damn, til I can say, I am what I am*. Först när man oavsett sin sexuella läggning kan leva sitt liv fullt ut och på samma villkor som heterosexuella personer, så kan korsfästelsen av HBT-individer ta slut. Så länge som homo, bi och transsexuella individer ombeds ändra på sin sexualitet, eller underkasta sig olika heteronormativa ideal, så kommer korset fortfarande att vila på deras axlar. I påtvingad anpassning finns ingen frihet.

Diskrimineringen av människor med avvikande sexualiteter och preferenser är utbredd i samhället. I en kristen kontext kan ens sexuella läggning bli en särskilt laddad fråga, Gud blandas in i bilden och med ens finns det inte bara samhällsliga normer att anpassa sig efter, utan universella och absoluta sådana. Som det är meningen att synliggöras i denna del av uppsatsen så är ståndpunkten att homosexualitet är en sjukdom ännu en typ av bildlig korsfästelse av homosexuella individer. Motståndaren som används som representant för den tes jag argumenterar emot är den amerikanske författaren William Lane Craig.³³

I sin bok ”Inga enkla frågor” skriver William Lane Craig utifrån sin personliga övertygelse, att homosexualitet på många sätt är felaktig, skadlig och syndig.³⁴ Medan Craig för ett flytande resonemang, vill jag påpeka att det inte är ett objektiva sådant. Han har starka övertygelser i frågan, och även om det han skriver ger en intressant inblick i hur en kristen persons syn på homosexualitet kan se ut, så finns det ingenting vetenskapligt objektiva i hans sätt att skriva. Hans resonemang utgår ifrån att Bibeln är källan till absolut sanning, och utifrån sin övertygelse att Bibeln inte tillåter homosexuell utlevnad (han gör skillnad på det och på homosexualitet som en inre lust) för han sin diskussion. Han, liksom jag, driver en tydlig tes. I relation till Craig's åsikter skall jag föra ett resonemang kring hur benämningen av homosexualitet som en sjukdom är ytterligare en typ av korsfästelse, som liksom många andra bildliga korsfästelser till en början kan vara osynlig. Även när den upptäcks kan den vara avväpnade genom att den framställs som en välmående gest, som vill hjälpa den homosexuella individen ifrån den sexualitet som framställs som plågsam, osund och onormal. Detta resonemang, som utgår ifrån tesen att homosexualitet är något sjukligt, jämnställer den homosexuella läggningen med andra sjukliga defekter och abnormaliteter, och även med olika typer av destruktiva beteenden.³⁵ Ett exempel på ett sådant destruktiva beteende är alkoholism, kring vilket Craig skriver följande:

³³ William Lane Craig är professor vid Talbot School of Theology i Los Angeles, USA.

³⁴ Lane Craig, William, 2003.

³⁵ Kantor, Martin, 2009, s.12-13

Precis som att en nykter alkoholist kan ställa sig upp på ett AA-möte och säga ”Jag är alkoholist”, borde en homosexuell som lever ”straight” och bevarar sitt liv rent kunna ställa sig upp på ett bönemöte och säga: ”Jag är homosexuell men på grund av Guds nåd och den helige Andes kraft lever jag avhållsamt för Herrens skull.”³⁶

Han hävdar även att läggningen, om den är genetiskt betingad eller medfödd, är detsamma som att födas med gomspalt eller epilepsi, och är alltså en sjukdom eller en defekt som vi måste bekämpa.³⁷ Det är jämförelsen med sådana saker som alkoholism eller epilepsi som jag kallar för en välmenande fasad. Ingen vill bli alkoholist eller epileptiker, ingen väljer att vara homosexuell. Om det man vill när man kallar homosexualitet en sjukdom är att hela den homosexuelle individen, så vill man personen väl, eller? Det som inte tas i betänkning av Craig är att den homosexuelle personen kanske varken vill eller behöver bli helad, att han eller hon lever ett fullgott, lyckligt liv. Skillnaden mellan den homosexuelle och epileptikern i Craig's exempel i detta fall är att en epileptiker inte döms ut som syndig på grund av sin sjukdom, medan den homosexuelle pekats på som någon som är i stort behov av att förändras. Samtidigt som Craig hävdar att den homosexuelle aldrig skall fördömas eller talas illa om, så förespråkar han att personens enda alternativ om Gud skall acceptera honom eller henne fullt ut, är att dom inte längre lever ut en fundamental del av sig själva.³⁸ Att förespråka att en person endast kan nå Guds fulla acceptans vad gäller dennes livsföring, eller påstådda sjukdom, är inte i Craig's fall menat som ett fördömande, och det understryker jag för att han inte skall missuppfattas i sina intentioner. Det sätt på vilket Craig skriver antyder snarare att det ligger i hans intresse att hjälpa homosexuella personer, än att han på något vis skulle vilja skada dem eller förtrycka dem. Det han inte själv observerar är att just denna vilja att hjälpa homosexuella individer är den nedvärdering och korsfästelse som gör en sådan skada. Genom att hävda att dom behöver hjälp klappar han dem på huvudet, och förminskar både deras sexuella läggning och dem som människor.

Craig's resonemang är i förlängningen en korsfästelse av den homosexuella människan. Det som vid första anblick kan tyckas vara en vänligt sinnad kritik av homosexuella och homosexualitet är ett trampande på just de människor man påstår sig vilja hjälpa och bota. Man skuldbelägger visserligen inte den homosexuelle personen, utan säger att den, liksom en alkoholist, har sina laster att kämpa med. Homosexualitet likställs med problem som många andra har, och blir på så sätt något som inte var avsett från början, som inte var individens avsikt; Den homosexuelle personen har inget ont uppsåt och ligger på så sätt inte till skuld.

³⁶ Lane Craig, William, 2003, s.143

³⁷ Ibid., 2003, s.142

Men resultaten av detta resonemang kan bli mångfaldiga och framför allt otroligt skadliga. Korsfästelsen ligger inte här i ett manande till hatbrott eller i skällsord, utan i ett synsätt som säger att den homosexuelle personen inte är vad den borde vara. Han eller hon är onormal, och skall därför inte få leva ut sitt sanna jag så som vi andra får göra. Men Craig's exempel redogör inte bara för problemet, utan ger en lösning på det; om du är gay så skall du leva i celibat, för Guds skull, och på så sätt anpassa dig, åtminstone till det yttre, till ett heteronormativt ideal. I likhet med Kristus så får en individ av en avvikande sexuell böjning inte en plats i samhället som den är, utan måste underkasta sig andra människors normer och passa in i vissa givna ramar, om den inte vill utstå andra människors sneda blickar.

Medan Craig skriver att han inte menar att nedvärdera homosexuella individer, och framhåller att dom inte på något sätt är sämre än andra människor, så antyder han i sin bok att man som gay inte kan påstå sig vara kristen. Ett antydande som på ett tydligt sätt utestänger HBT-personer ur den kristna gemenskapen, och som sätter en prägel på resten av det han skriver. Han inleder med att tala om att man i vissa samfund har gått så långt att man bejakar den homosexuella livsstilen, och att homosexuella personer får bli både präster och pastorer. Vidare formulerar han sig så här;

”Tro inte att detta sker endast i liberala kyrkor. Det finns en amerikansk homosexuell organisation som heter Evangelicals Concerned, som av allt att döma består av pånyttfödda, bibeltroende kristna **men** som samtidigt är utövande homosexuella”³⁹

Jag understryker ordet ”men” därför att just det ordet ger intrycket av att en kristen tro och livsföring står i direkt motsats till homosexuell utlevnad. Trots att Craig skriver att en individs avvikande sexuella läggning som sådan inte är deras fel, så vill han bestraffa den på så sätt att han vill att en person som lever ut det som, om homosexualitet är en sjukdom, är symptomen på denna sjukdom (samkönat samlag o.s.v.), inte skall kunna vara både kristen och aktivt ”sjuk” på samma gång. Liknelsen med epilepsi blir otillräcklig; En epileptisk persons personliga övertygelse om och relation till sin Frälsare blir inte ifrågasatt och kritiserad på grund av deras sjukdomstillstånd. Dom är inte i något avseende klandervärda i Craig's ögon. Det är däremot en sexuellt aktiv, utlevande, homosexuell person.

Att klassa homosexualitet som en sjukdom blir att lova någonting man inte kan uppfylla, ett löfte om att den homosexuelle personen inte ligger till skuld för sin läggning, samtidigt som man efter att ha lovat detta belägger läggningen med en typ av straff. Straffet består i ett

³⁸ Lane Craig, William, 2003, s.153

³⁹ Lane Craig, William, 2003, s.135. *Egen markering.*

påtvingat celibat och en omgivning som ber en att förtrycka ett grundläggande mänskligt behov. Craig hävdar aldrig att homosexualitet eller homosexuell utlevnad borde straffbeläggas, men utan att avse det, så mäter han upp ett straff till dom som är homosexuella, och spikar upp dom på ett kors.

6. Slutdiskussion

Få saker är så basala för den mänskliga existensen som sex. Sex föder fram nytt, sex upprör, sex tillfredsställer, sex säljer. Därför är det inte alls konstigt att den mänskliga sexualiteten så ofta hamnar i centrum för såväl religiösa som samhällsliga konflikter. Queer-perspektivet är ett perspektiv som inkluderar alla dessa tre; sex, religion och samhälle, och har därför varit otroligt intressant att reflektera kring i den här uppsatsen. Den kristna försoningens relation till queer-perspektivet och queer-individens situation blir allt mer komplex ju närmare den man kommer, och dess olika nyanser går inte att räkna upp i en enda uppsats.

I denna diskussion fortsätter jag driva min tes, att HBT-individer på många sätt förtrycks av av den världsvida kyrkan och av det heteronormativa samhället. Min diskussion vill på ett tydligt sätt bevisa min tes genom att knyta an till de resonemang som har löpt igenom hela den här avhandlingen. Slutdiskussionen och slutsatsen kommer i mångt och mycket likna varandra och gå in i varandra då de olika resonamengen och argumenten är svåra att dela upp i två helt separata delar. Men jag skall försöka vara så tydlig som möjligt.

6.1 Den destruktiva närvaron - Vad jag menar med "våld"

Få avrättningsmetoder är lika plågsamma som en korsfästelse, och det våld som begås på en människas kropp då den korsfästs är bortom vad man kan förstå helt och hållet. Det är en dramatisk liknelse, att tala om en korsfästelse av en grupp människor i vår tid, men det är en liknelse som tjänar viktiga syften. Den pekar på kyrkans otillräcklighet vad gäller att helt och fullt innesluta alla sina medlemmar. HBT-individer får fortfarande ofta stå lite utanför kristna gemenskaper på grund av sin sexuella läggning, och får i många fall kämpa för att deras personliga tro skall erkännas på samma sätt som en straight persons gudstro gör. (För exempel se avsnitt 4.2) Liknelsen pekar även på strukturer och mekanismer inom kyrka och samhälle som förhindrar HBT-individens resa in i ett samhälle och en kyrka som accepterar dem fullt ut. Det kors som många HBT-personer tvingas bära på, eller blir uppspikade på, är ofta osynligt och ter sig inte som något illvilligt eller förtryckande. Centralt för vår diskussion är just förtryckets och våldets natur. Det är ingen bokstavlig korsfästelse vi har att göra med

här, utan en bildlig sådan, och det våld som följer med den är inte alltid ett våld som ger synliga blåmärken. Så, *vad är då våld?* Ordet våld inbegriper mycket, men när jag talar om begreppet våld så menar jag alla typer av handlingar (fysiska eller icke-fysiska), som leder till skada eller som orsakar lidande för andra människor. Detta vida begrepp innebär att jag lika mycket kallar påven våldsam, som jag skulle kallat en krigskämpe detsamma. Inte för att dom gör samma sak, utan därför att de båda orsakar andra människor lidande.

Jag inser att detta i förlängningen gör oss alla till våldsmän, då vi alla gör skada på andra människor någon gång i livet. Den slutsatsen stör mig inte, utan är en av de slutsatser jag drar i denna uppsats. (Se avsnitt 7.) Våldet sipprar in i varje aspekt av den här diskussionen, som en ohelig ande ligger den över oss människor, och den är svår att skaka av sig. Detta våld har två tydliga grogrunder; Religiös retorik och samhällsliga strukturer. Våldet är gömt där vi inte själva märker det, det handlar ofta inte alls om hat, utan om ett fasthållande vid traditionella normer, och det är kanske därför det får leva kvar, därför att det döljs under en perfekt täckmantel av välvillighet

6.2 Mark Heim - Försoningsoffret nyanser

Offret på korset var startskottet på en helt ny religiös rörelse: kristendomen. I Jesu efterföljd byggdes en världskyrka fram, en kyrka som idag har miljontals medlemmar och otaliga förgreningar. Teologer har så under kyrkans långa levnadstid vänt och vridit på försoningsgärningen och på korsets mysterium. Mark Heim diskuterar på ett detaljerat sätt de nyanser av försoningsoffret som kanske allra starkast berör oss människor. Han rör vid funderingarna kring *varför* Jesus gjorde det han gjorde, vilka friheter vi människor har i försoningen och även vad Frälsarens exempel egentligen skall användas till. Skall vi fortsätta offra, eller skall vi låta Jesu kors stå ensamt och tomt? Heim pekar som svar på dessa frågor väldigt tydligt på hur farligt och giftigt försoningsoffret kan vara för människor, då vi använder det för att passivisera de svaga och utsatta i samhället.⁴⁰ Jesu gärning har använts av makthavare, såsom slavägarna, som ett exempel att efterlikna, d.v.s att man liksom Jesus skall ta lidande utan att klaga eller kämpa emot. Den vackra uttömmande gest Jesus gjorde då han offrade sig själv för människornas skull kan idag användas som ett redskap för att tömma sina medmänniskor på liv och frihet.

⁴⁰ Heim, Mark, 2006, s.25

Heim skriver ”the cross should carry a label: this religious image may be harmful to your health”

⁴¹ Korset är en motsägelsernas symbol, ett avrättningsredskap som blivit ett hoppets symbol för miljontals människor. Varje gång man närmar sig det så måste man tänka över såväl sina egna som Jesus intentioner, för att det är en symbol vars oändligt många nyanser öppnar upp för tusentals slutsatser. I min tes ingår en tanke om att det är just alla dessa nyanser som gör korset till ett skarpladdat vapen. Korset har inte slutat vara farligt efter att Jesus uppstod, utan det är ständigt aktuellt då korsfästelse hela tiden, på ett bildligt vis, återupprepas i samhället.

Den centrala frågan för hela den här diskussionen är alltså vad försoningsoffret natur egentligen är. Det som måste slutledas för att kristna samfund skall komma vidare i frågan om korsfästelsen av HBT-individer, är huruvida Jesu död var menat som en mall, eller om det var menat som ett avskräckande exempel. Var det menat just som en mall, och det faktiskt finns något som heter ett heligt våld och Gud har sanktionerat offrande som någonting etiskt korrekt, så finns problematiken inte kvar, då är det alla människors och samfunds rätt att utesluta HBT-individer och att döma ut deras sexuella utlevnad.

Är det däremot så att korset inte alls är ett frikort till våld, så måste den kristna kyrkan börja gå en annan väg. Här kommer Heim's påståenden in i spelet, då han skriver att i det att man litar på Jesu blod, så vägrar man spilla någon annans. Att leva i Kristi efterföljd, menar Heim, är att helt och hållet avvisa idén om syndabockar.⁴² Det farliga är att vi inte alltid ser de sätt vi pekar ut människor som syndabockar. William Lane Craig's resonemang, att homosexualitet är en sjukdom, verkar inte alls till en början vara ett skuldbeläggande av homosexuella individer, det är först när man tittar närmare på hans diskussion som man kan ana hur han lägger en indirekt skuldbörda på HBT-individer.⁴³

Jag tror att det enda sättet att få ett slut på bildlig korsfästelse, är att inse att man redan haft en roll i den bokstavligen. Jesus dog på korset för oss, för våra synder. Hur hemskt det än kan vara för en kristen individ att höra, så led han för våra tillkortakommandens skull. Insikten om att vår egna bräcklighet och otillräcklighet var en faktor i att Jesus själv fick gå i döden, kanske kan ödmjuka oss så pass att vi inser att vi inte är kompetenta att avgöra vem som förtjänar eller inte förtjänar livet.

⁴¹ Ibid., 2006, s.26

⁴² Heim, Mark, 2006, s.195

⁴³ Lane Craig, William, *Inga enkla frågor*, 2009. För vidare diskussion, se avsnitt 6.5

6.3 Fanny Ambjörnsson - Normativitet och normalisering som förtryck

*You can strike me down and fence me
And you can claim that there's opinion against me
But I'll still win over you sir
Because if you fight love, you're always a loser⁴⁴*

Heteronormativiteten har många fina attribut som gör den både lockande och vettig. Den främjar den typen av romantisk relation som direkt kan leda till reproduktion, den sätter upp en struktur för hur människans liv skall nå sin fulla potential, och den följer gamla, väl beprövade värderingar. Men kanske är det framför allt så att den erbjuder människan en frestande möjlighet; Att samlas kring en enda kärn-värdering, en ensam definition av vad som är normalt, som man sedan kan använda som språngbräda för att peka på alla som går emot den som onormala. Som det inledande citatet talar om, så finns det kvar strukturer i samhället som medvetet eller omedvetet kämpar emot HBT-personers rätt att vara jämlikt delaktiga i samhället. Fanny Ambjörnsson skriver att normalisering är kopplat till makt, och att denna tes är en av queerteorins utgångspunkter.⁴⁵ Heteronormativitet om något är en normaliseringsteori, ett förspråkande av att en samlevnadsform är den normala, och att de övriga alltså inte är det. Detta relaterar till det som Ambjörnsson skriver om att termen *normal* står i en beroenderelation till sin motpol, *onormal*.⁴⁶ Det ena finns inte utan det andra. Jag tror att möjligheten till en polarisering av begreppen *normal* och *onormal* bäddar för våld och är en oförsonlig uppdelning av människor, i att hävda att man antingen är det ena eller det andra så drar man en rak linje mellan olika mänskliga grupperingar. Dom raka linjerna tror jag är ett av de stora hinder vi måste bryta ner för att stoppa den bildliga korsfästelsen av HBT-människor, därför att med dessa linjer och gränser till stöd kan människor skaffa sig makt över samhällets strukturer och i förlängningen förtrycka vissa utvalda grupper.

Jag tror inte att förtrycket av människor är slumpmässig. I makthavares intressen och vinning finns en kalkylerande aspekt, och dessa ”belöningar” motiverar människor att fortsätta förtrycka. Det är svårt för mig att föreställa mig att det är en olyckshändelse att vissa människor hamnar utanför majoritetens trygghet, och marginaliseras av makthavare och samhälle. Jesu korsfästelse såväl som den bildliga korsfästelsen av HBT-personer är lika kassakor som vilken dyr parfym som helst. Det må inte alltid handla om kontanter, men det finns alltid någon som vinner något på det.

⁴⁴ Låten *Father of a Son*, från albumet *In Lust We Trust* av The Ark, släppt 2002

⁴⁵ Ambjörnsson, Fanny, 2006, s.47 (Tanke hämtad ifrån Foucault)

6.4 En queer kyrka

När den katolska kyrkan vägrade skriva under avtalet vars syfte var att förhindra diskriminering av homosexuella personer, och även att rädda dessa individer ifrån dödsstraff, så tog dom tydligt ställning.⁴⁷ Dom tog ställning för sina egna fastställda dogmer och regler och tog i samma stund ställning emot homosexuella människor.⁴⁸ Deras agerande var en tydlig linje i sanden, som satte kyrkan på ena sidan och homosexuella personer på andra sidan. Kyrkan är Guds språkrör, och den har en otrolig genomslagskraft hos sina anhängare, ett ansvar av fantastiska proportioner. När kyrkan då identifierar sig själv som allt annat än queer, så har även detta en otrolig påverkan på många människor.

Då Elizabeth Stuart pratar om kyrkan som Jesu mångkönade kropp och som en queer institution så är det ett alternativ⁴⁹. Hon ger kyrkan möjligheten att istället för att peka på en queer sexualitet som någonting felaktigt, erkänna sig själv som lika mycket en del av *queer* som de HBT-individer som dom nu utpekar som syndiga. I detta vidgar dom även queerperspektivet till något som i slutändan inte bara handlar om sexualitet, utan som även berör identitet och livsfilosofi. Kyrkan ges en chans att gå ifrån rollen som bödel, och istället axla rollen som den gode herden, där inget får kan springa vilse utan att bli hittat igen, och inkluderat i gemenskapen.⁵⁰

En queer kyrka skulle inte bara vara en kyrka där HBT-individer kunde leva ut sin sexuella läggning, det skulle även innebära att kyrkan skulle våga vidröra deras läggning, att kyrkan inte endast på avstånd säger till HBT-individer att deras samlivsform är välsignad, utan att dom även möter människor av avvikande sexualitet halvvägs, genom att säga; Välkommen in. Ni är inte endast en del av den här religiösa institutionen, den här institutionen är en stolt del av er.

6.5 Homosexualitet som något annat än legitim kärlek

Den avvikande sexuella läggningen är under ständig attack, ofta av de strukturer som styr samhället. Jag ser stämplandet av olika avvikande sexualiteter som illegitima som en av de stora farorna, och som en av de faktorer som starkast bidrar till korsfästelsen av HBT-personer. Genom att klassa homosexualitet som en sjukdom gör man den underlägsen

⁴⁶ Ibid., 2006, s. 114

⁴⁷ Nyhetsbyrån Reuters brittiska hemsida (<http://www.uk.reuters.com>) Publicerat den andra december 2008

⁴⁸ I denna uppsats har det varit stort fokus på den romersk-katolska kyrkan, det har inte varit min mening, men de exempel som kommit i min väg då jag letat efter samtida manifestationer av kyrklig korsfästelse av HBT-individer har berört just denna gren av kristenheten. Det är inte min avsikt att korsfästa den romersk-katolska fåran av kristendomen och peka ut den som den stora boven i detta drama.

⁴⁹ Red. Loughlin, Gerard, artikel av Stuart, Elizabeth, *Sacramental flesh*, 2007, s.66

heterosexualiteten, och förklarar den omyndig. Homosexuella personer behöver hjälp att överkomma sina sjukliga begär och känslor, och är alltså inte egentligen förälskade i sin partner, utan sjukdomsdrabbade. Med detta kan även en attityd födas som menar att homosexuella individer, om dom bara ville, skulle kunna bli av med sin sjukdom, och att dom är klandervärda då dom inte söker hjälp för sitt påstådda problem.⁵¹

När William Lane Craig så förespråkar en syn på avvikande sexualitet som någonting sjukligt så naglar han, vare sig han vill eller inte, upp dessa människor på ett bildligt kors. Just i hans påstående att hans åsikt om att homosexualitet är en sjukdom inte handlar om en nedvärdering av homosexuella individer, ligger just den nedvärdering han förnekar. Detta påstående är bland de grövsta av kränkningar av HBT-individer som tänkas kan. Vad kan möjligen vara mer kränkande av en människas sexualitet än att hävda att den inte är kärlek, utan en sjuklig lust som behöver botas, eller tryckas ner? I princip ber Craig homosexuella individer att förtrycka och diskriminera sig själva.

Hans resonemang lindas in i en fasad av kärleksfull hjälpsamhet. Han skriver att den homosexuella läggningen som sådan inte är en synd, utan en sjukdom, och att det är utlevelsen som är en synd emot Guds vilja.⁵² Det är synd om dom homosexuella, och deras kristna medmänniskor skall bemöta dem med kärlek och medlidande. Detta medlidande är Craig's försvar av sitt eget resonemang, en slags bekräftelse på hans egna godhjärtade, kristna karaktär, men hans försvar är tunt. När man ser bortom de påståenden vars mening är att framställa hans teser som kärlekfulla och balanserade så ser man det osynliga korset, det kors som han själv inte är medveten om att han döljer.

7. Slutsats

*"Ta-dam! Här är jag! Här är min nya tjej.
Skulle ni kunna flytta på er? Vi ska gå och knulla."⁵³*

Så säger Elin, en tonårstjej i filmen *Fucking Åmål*, då hon går ut från en toalett, hand i hand med sin nya flickvän, och möter sina skolkamrater och plågoandar, som står i en grupp utanför och stirrar på henne. Scenen är en bild av en stolt människa, som kommer ut ur garderoben, och ger fingret åt alla som dömer henne. Elins replik sammanfattar på sätt och vis min slutsats; Den är kort, koncis och ett ställningstagande, inte bara för Elin själv, utan för

⁵⁰ Bibel 2000, Joh 10:11

⁵¹ Kantor, Martin, 2009, s.13

⁵² Lane Craig, William, 2003, s.153.

⁵³ Från filmen *Fucking Åmål*. Manus och regi av Lukas Moodysson.

vem som helst egentligen, som tvingats ljuga om sig själv, eller som känt sig nedtrampad av sin omgivning. Elin är en värdig representant för HBT-individer, med sitt mod och sin rättframhet banar hon väg för andra att komma ut i dagsljuset.

Då man applicerar ett queerperspektiv på samhälle eller religion så gör man det efter vissa vetenskapliga metoder, och man kan i detta perspektiv se och inkludera vissa centrala teman.⁵⁴ Men när diskussionen går in på normer och religiöst motiverade åsikter så är det inte längre en fråga om vetenskap, utan om värderingar. Påvens åsikter må vara teologiskt kompetenta på många sätt och William Lane Craigs åsikter om frågan må även dom ha grundvalar som står stadigt i en viss tanketradition och kontext, men deras åsikter är inte vetenskapligt objektiva, utan tjänar deras egna syften. Deras ståndpunkter är inte öppna, dom väntar inte in vart dom skall gå, utan har ett bestämt mål. Inte heller mina egna ståndpunkter i frågan om HBT-individens rättigheter, eller mina åsikter om det som jag ser som en bildlig korsfästelse av dessa individer, är nödvändigtvis vetenskapliga. Det som är vetenskapligt och metodologiskt är det sätt på vilket jag redogjort för mina ståndpunkter, med stöd i litteratur och världshändelser.

Det som Elin sa i *Fucking Åmål* känns som en passande inledning, därför att både jag och de människor och fenomen jag skriver om, liksom Elin, står på en sida av saken, och tittar på den andra. I grund och botten är det svårt att komma åt en total objektivitet. Det som däremot finns att tillgå är ett försök att redogöra för båda sidor, och på så sätt balansera diskussionen. Vad jag i korthet vill komma fram till, är att jag tror att det inom oss alla, oavsett vilken sida vi står på, bor en liten Elin, som vill proklamera sin egen erfarenhet och sin egen åsikt, och som längtar bort från metodologins och vetenskaplighetens ramar. Jag tror att vi inte får bli rädda för att kasta ut saker i luften, och sedan se om dom funkar. Modet att säga det som känns rätt för stunden är en gåva, och när man har och göra med frågor som på ett så konkret sätt påverkar en stor grupp människor så kan det bli farligt att hänga sig fast vid vetenskaplig korrekthet och stängda horisonter.

7.1 Om våldet

I slutdiskussionen nämnde jag att en av de slutsatser jag drar i denna uppsats är att vi alla är våldsmän, på ett eller annat sätt. Den slutsatsen är inte helt okontroversiell, och förtjänar närmare förklaring. Med det vidgade våldsbegrepp jag arbetat med som premiss, där våld inkluderar allting som gör fysisk eller icke-fysisk skada på andra människor, så är slutsatsen

⁵⁴ Ambjörnsson, Fanny, 2006, s.48

att vi alla är våldsmän inte så fruktansvärt långsökt. Premissen öppnar upp så att vi kan se en offerkultur även där inte något uppenbart våld begås, och därför kan vi också se våldsmän i de människor som på ytan inte verkar göra någon direkt skada på andra människor. Jag anser att denna premiss har varit nödvändig för den diskussion jag har fört, en snävare definition av våldsbegreppet skulle göra det allt för svårt för mig att på ett tydligt sätt peka på den bildliga korsfästelse som har varit kärnan i min uppsats. En del av min slutsats är alltså att våldets natur är såpass komplicerad att den inte kan begränsas till att endast handla om krig eller slagsmål. Våldet finns överallt, och det våld vi inte ser är ofta det farligaste. Min mening med att tala om det osynliga korset är just att skapa en symbol för detta; Det våld som vi själva inte uppfattar, och därför låter fortgå.

7.2 Om normalitet och sjukliga lustar

I den här uppsatsen har jag skrivit mycket om heteronormativiteten, en samhällelig struktur vars stora fara jag tror är att den utesluter kärlek, på basis att denna kärlek skulle vara illegitim eller syndig. Vad jag kan se har man endast saker att förlora på att sortera kärlek i två kategorier på det här viset, för att sedan godkänna den ena, och fördöma den andra. Just detta kategoriserande är upphovskälla till en människorsyn som inte kan något annat än att splittra. Det finns en tydlig koppling mellan ett sådant kategoriserande och termerna *normalt* och *onormalt*, och polariseringen som ligger därimellan.⁵⁵ Det förtryck och våld som föds ur dessa två begrepp är helt och hållet centralt för frågan om korsfästelsen av HBT-individer. I benämningen av den ena samlevnadsformen som normal och den andra som avvikande finns en ursäkt för att sätta en stämpel i pannan på HBT-personer. Man anser dem märkliga, och kanske även lite destruktiva, ett hot emot allt det som samhället står för, och därför har man ingen skyldighet att acceptera dem fullt ut. Detta gäller även queer-individers relation till försoningsoffret; Genom den marginalisering man utsätter HBT-individer för manifesterar man även på ett tydligt sätt att dessa personer inte är inneslutna i Guds försoning på lika villkor som den övriga kyrkogemenskapen. I heteronormativiteten ingår en helhetssyn på hur en vuxen människas liv skall se ut och HBT-individers liv passar inte in i den mallen, vilket genast sätter dem i ett utanförskap. Det är detta utanförskap som jag primärt talar om då jag talar om att heteronormativiteten korsfäster HBT-personer.

Den här typen av utfrysning sker inte endast genom heteronormativa strukturer, utan även genom religiöst grundade resonemang. Ett av många sådana resonemang är det som inte

⁵⁵ Ambjörnsson, Fanny, 2006, s. 114

klassar människor av en avvikande sexualitet som friska och normala, utan som hävdar att HBT-individer behöver Guds och sina medmänniskors hjälp för att bli av med sina sjukliga begär. Tesen är att homosexualitet är en sjukdom eller defekt, och därför skall man uppmana människor som är av avvikande sexuell preferens att leva i celibat, alternativt att ”lära sig” att njuta av ett normalt heterosexuellt samliv.⁵⁶ Både heteronormativiteten och tanken om avvikande sexualiteter som sjukliga är grogrunder för korsfästelsen av HBT-individer. En korsfästelse som tar sig uttryck i ett konsekvent exkluderande av den homosexuella människan.

7.3 Om försoningen

Jag har skrivit mycket om modern offerkultur och bildlig korsfästelse, två ganska abstrakta fenomen. Det första som bör påpekas är att offerkultur fungerar. Onekligen. Hade den inte gjort det, så hade den dött ut. Men så är inte fallet. Offerkultur och korsfästelse av skyldiga såväl som oskyldiga människor fyller en funktion. Det är den omaskerade, helt synliga sanningen om korsfästelsen.⁵⁷ Jag tror inte att det finns rum för slump och godtycklighet i så stor utsträckning vad gäller den här frågan, att jag skulle kunna slutleda att offerkultur bara finns till ”därför att.” Sanningen om offerkulturens lönsamhet är försoningens största fiende. Min slutsats just vad gäller försoning, är att den är så kraftigt motarbetad av människor att den mycket sällan får en chans att visa sin makt och storhet. I religiösa institutioner och ledare, i samhällets strukturer, i människors vardagsliv, i populärkultur; Överallt finns opposition emot det som är avvikande, i detta fall en queer sexualitet. Dessa olika områden är korsfästelsens grogrunder, just dessa områden, som så väl hade behövts som grogrunder för det motsatta: nämligen försoningen och förlåtelsen. Det som försoningen kanske framförallt längtar efter är ett sammanhang där gränser inte dragits så skarpa att dom är omöjliga att töja. För att HBT-individer skall få del av försoningen på rättvisa villkor så krävs modet att gå över gränserna som vi satt upp. Fanny Ambjörnsson skriver att queerperspektivet är ett perspektiv som inte utgår ifrån ett enda ideal, det erkänner alltså inte att det skulle finnas något slags ursprungligt ideal som alla människor måste leva upp till, och att det alltså är fruktlöst att sträva efter det *normala, riktiga* eller *självklara*.⁵⁸ Min slutsats dras ifrån just denna tes; Den fullkomliga försoningen, som inte på något sätt exkluderar människor och som accepterar även det som är ”avvikande”, är endast möjlig då både kyrka och samhälle

⁵⁶ Lane Craig, William, 2009, 153.

⁵⁷ Heim, Mark, 2006, s. 61

⁵⁸ Ambjörnsson, Fanny, 2006, s.69

släpper tanken på att det skulle finnas något som heter normal. Kyrkan, vad jag vet, har aldrig talat om just termen normal, den kanske inte finns med i deras tänkande alls, det vet jag ingenting om. Men jag tror mig förstå såpass mycket, att om normalitetens gränser suddades ut, så skulle inte varken kyrka eller samhälle behöva gå över dem.

7.4 Om kyrkan

Den relation kyrkan och HBT-individer har, är en komplicerad sådan. Det finns djupt rotade strukturer i både kyrkans tradition och i samhällets homofobi som sätter upp murar mellan kyrkan och denna gruppering av deras medlemmar. Likväl som att många homosexuella skyr kyrkan, som dom upplever har kränkt dom om och om igen. Dessa individer har inte blivit lärda att Jesus står på deras sida, utan upplever att Jesus backar upp det förtryck dom utsätts för.⁵⁹ En union mellan kyrka och HBT-individer kan tyckas omöjlig, men som Richard Cleaver skriver så tror jag att kyrkans potentiella fullständiga omfamnande av HBT-individer skulle var ett helande av kyrkan.⁶⁰ En förening mellan den kyrkliga institutionen och människor av avvikande sexualitet tror jag inte alls vara en våldshandling emot deras institution, eller en kompromiss av de fundamentala, kristna idealen. Onekligen skulle ett sådant omfamnande vara kontroversiellt, och skapa splittring. Men om kyrkan aldrig tar stora kliv eller risker, så kommer de inte heller gå framåt. Och de som drabbas hårdast av detta, är dom människor som står i marginalerna. Vad jag tror är kyrkans främsta tillkortakommande, d.v.s deras primära korsfästelse av HBT-personer, är deras exkludering av dessa människor. Vare sig dom endast kallar utlevnaden av en avvikande läggning syndig, eller om dom kallar individerna som sådana syndiga, så marginaliserar dom människor av annorlunda sexualitet, och förpassar dem till kyrkans utkanter. Min slutsats är i korthet att den fientliga inställning som finns i båda läger är det stora problemet, det som behövs är en förändring i sättet som människor ser på varandra, kanske framför allt en förändring som innebär att människor ser varandra överhuvudtaget. Som en aktiv kyrkomedlem och troende ser jag inte bara kyrkans tillkortakommanden, jag känner även en längtan efter förändring. Johanna Nilsson formulerar en liknande längtan:

ge mig en kyrka som när transan trippar in på höga klackar, välkomnar honom/henne (ty det är en människa av kött och blod, Din avbild, Gud), lägger örat mot hans/hennes hjärta, lyssnar noga, värmer den kropp och själ som kämpar så för att över huvudtaget orka finnas till,

⁵⁹ Bohache, Thomas, 2008, s.178-179

⁶⁰ Cleaver, Richard, 1995, s.141

ge mig en kyrka där män som älskar män får gifta sig med män och där kvinnor som älskar kvinnor får gifta sig med kvinnor, ty den kyrka som pekar på Kärlek A och säger "OK" samtidigt som Kärlek B anses ful, fel, oren är inte en kyrka jag vill befatta mig med [...]⁶¹

Drömmen om en kyrka vars försoningslära inkluderar alla, och vars syn på kärleken aldrig begränsar utan bara öppnar upp för mer kärlek, är en dröm som jag delar med många.

Min önskan har sin grund i en övertygelse om att Jesus själv ville att vi alla skulle få vara nära honom på lika villkor, att han själv vill viga in oss i sin helighet och fullkomlighet. Och precis som Richard Cleaver, så kan jag inte tänka mig en helad kyrkkropp, eller en komplett försoning, så länge som en av kyrkans lemmar är avskuren.⁶²

8. Sammanfattning

I centrum för den kristna läran står korset. Av alla ting att representera en religions glada buskap så sammanfattas kristendomens glädjebud i ett avrättningsredskap. Men till skillnad från Kristi död, som ledde till uppståndelse och försoning, så fortgår i vårt samhälle en korsfästelse vars konsekvens är ett förtryck och ett marginaliserande av en stor grupp människor. I Jesu efterföljd lever en offerkultur kvar, där vi människor symboliskt korsfäster grupper av människor genom att beskylla, diskriminera och utesluta. Den grupp individer som denna uppsats handlat om är HBT-individer, människor av avvikande sexualitet.

Det första som berördes var försoningsoffrets potential som antingen befriare eller förtryckare, Kristi försoningsgärning kan å ena sidan vara början på en tradition, där våld gentemot våra medmänniskor är sanktionerat om det upprätthåller samhällsliga institutioner, eller tjänar vissa syften som vi anser vara av yttersta vikt. Men den kan å andra sidan tjäna som en stoppkloss, där Jesu offer blir en gärning vars syfte är att sätta stopp för korsfästelser, och att förebygga en ohälsosam offerkultur. Då hans offer var det enda i sitt slag, så varken kan eller borde det upprepas. Min tes driver att det är det senare alternativet som är det rätta, att hans gärning vill rädda oss från att vara offer, såväl som från att offra andra. I detta avsnitt använde jag mig primärt av Mark Heims bok *Saved from Sacrifice - A theology of the cross*.

Efter att dessa två möjligheter utforskats så gick diskussionen vidare till det symboliska kors som vilar på HBT-individens axlar. Detta symboliska kors antar många former, men dom som berördes var heteronormativiteten och benämmandet av homosexualitet som en sjukdom. Heteronormativitetens makt över samhället skjuter undan människor av en avvikande

⁶¹ Nilsson, Johanna, *Ett lasso av nåd*, 2006. Tidningsartikel. Egen markering.

⁶² Cleaver, Richard, 1995, s.141

sexualitet till marginalerna, och ogiltigförklarar HBT-individens samlevnadsform. Att klassificera homosexualitet som en sjukdom sätter en stämpel i pannan på homosexuella individer, och pekar ut dem som onormala, ohälsosamma och onaturliga. I det här avsnittet använde jag mig främst av Fanny Ambjörnssons bok *Vad är queer* och William Lane Craigs bok *Inga enkla frågor*. I slutdiskussionen resonerade jag kring de huvudsakliga begrepp jag arbetat med, och på många sätt tjänade detta avsnitt som ett sätt för mig att på ett tydligt sätt föra in mina personliga åsikter om vad jag anser är de stora problemen som möter oss då vi talar om HBT-individens plats i samhälle och kyrka. I slutsatsen använde jag mig fortgående av de olika begrepp jag berört och slutledde vad jag kommit fram till under uppsatsens gång; Att det stora problemet vad gäller kyrkans och försörningsgärningens relation till HBT-individer ligger i en oförmåga till radikal förändring ifrån kyrkans och samhällets håll, men även i försörningsoffrets många och svårtydda nyanser.

9.

Litteraturlista

Källor

Böcker och antologier

- Bibel 2000*
Bokförlaget Cordia AB
- Ambjörnsson, Fanny *Vad är queer*
Bokförlaget Natur och Kultur, Stockholm, 2006
- Bohache, Thomas *Christology from the margins*
SCM Press, 2008
- Cleaver, Richard *Know my name - A gay liberation theology*
Westminster John Knox Press
- Comstock, Gary David *Gay theology without apology*
The pilgrim Press, 1992
- Heim, Mark *Saved from sacrifice - A theology of the cross*
Wm. B. Eerdmans Publishing Co, 2006
- Kantor, Martin *Homophobia - The state of sexual bigotry today*
Praeger Publishers, 2009
- Lane Craig, William *Inga enkla frågor*
Crossway books, 2003, översatt till svenska 2009
- Red. Loughlin, Gerard *Queer theology - Rethinking the western body*
Blackwell publishing ltd, 2007

Hemsidor

<http://www.uk.reuters.com>

<http://queerteologi.blogspot.com>

Tidningsartiklar

Nilsson, Johanna

Ett lassö av nåd
Publicerad i *Trots Allt*, 2006, årets första nummer

Film och populärmusik-referenser

Gentleman, musikartist

Superior
Albumet *Confidence*, utgivet 2004

Moodysson, Lukas, manuskrivare och regissör

Fucking Åmål
Utgiven 1998

The Ark, musikgrupp

Father of a son
Från albumet *In Lust We Trust*, utgivet 2002

Framsidan:

Foto taget av Elisabeth Ohlson Wallin
Använt med tillåtelse av fotografen

<http://www.ohlson.se/utställningar.htm>

10. Bilaga

Mejl korrespondens med Elisabeth Ohlson Wallin, fotograf

Ämne: Hejsan!

Från: Maja Wigers (maja.wigers@hotmail.com)

Skickat: den 15 april 2010 13:08:23

Till: elisabeth@ohlson.se

Hej Elisabeth!

Jag heter Maja Wigers, och går på Göteborgs Universitet, där jag studerar för att bli präst i Svenska Kyrkan. Just nu skriver jag min kandidatuppsats, ämnet är Queer-perspektiv på försoningen. HBT-individens rättigheter har alltid varit en hjärtefråga för mig och detta känns otroligt spännande.

Nu skall jag komma till saken här, jag har hittat några av dina bilder från din utställning Ecce Homo på din hemsida. En av bilderna föreställer Jesus där han omges av män i läder-utstyrselar. Det är en fantastisk bild, och jag skulle vilja be om tillstånd att använda den på min framsida. Givetvis så kommer du att anges som källa och upphovsman, med både ditt namn och adressen till din hemsida.

Tacksam för svar.

Vänligen,

Maja Wigers.

Ämne: Re: Hejsan!

Från: Elisabeth Ohlson Wallin (elisabeth@ohlson.se)

Skickat: den 15 april 2010 13:16:58

Till: Maja Wigers (maja.wigers@hotmail.com)

Hej

Det går så bra så:)

Lycka till !

Elisabeth